

Plenum

Tisdag 12.10.2021 kl. 14.04—17.59

8. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om obligatorisk upplagring av importerade bränslen

Regeringens proposition RP 158/2021 rd

Remissdebatt

Talman Anu Vehviläinen: Ärende 8 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Minister Lintilä, var så god.

Debatt

15.42 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Huoltovarmuuden turvaaminen kaikkina ajankohtina on tärkeä osa energiapolitiikkaa. Kotien on lämmentävä ja tehtaitten koneitten käytävä silloin kun tarvitaan. Energiahuoltovarmuuden lähtökohtina ovat toimivat energiamarkkinat, pitkäjänteinen ja selkeä investointeihin kannustava energiapolitiikka sekä energiatehokkuus. Huoltovarmuuden tulee perustua monipuolisiin energialähteisiin, luotettavaan ja hajautettuun energiantuotantoon sekä toimintavarmoihin siirto- ja jakelujärjestelmiin.

Merkittävä osa energiahuollostamme on tuonnin varassa. Tuontiin perustuvan energian saantihäiriön varalta ja kansainvälisten sopimusvelvoitteiden täyttämiseksi Suomessa ylläpidetään tuontipolttoaineiden huoltovarmuusvarastoja viiden kuukauden normaalikulutusta vastaava määrä. Varastot ovat osaksi Huoltovarmuuskeskuksen varmuusvarastoja, ja osaksi ne perustuvat tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annettuun lakiin, jossa säädetään öljyn, kivihiilen ja maakaasun velvoitevarastoinnista. Iso tavoitteemme on tietysti päästä irti fossiilisista polttoaineista. Oman kotimaisen uusiutuvan ja päästöttömän energiantuotannon lisääminen vahvistaa myös huoltovarmuuttamme. Nykyoloissa meidän on kuitenkin varauduttava myös öljyn, kivihiilen ja maakaasun varastointiin. Eduskunnalle nyt annettu esitys koskee tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamista, jossa nykyjärjestelmää päivitetään erityisesti vastaamaan kaasumarkkinoilla tapahtuneita muutoksia.

Arvoisa puhemies! Nykyinen laki on säädetty aikana, jolloin maakaasun maahantuonti oli yhden yhtiön monopoli ja kaasumarkkina oli kansallinen. Esityksen tavoitteena on mukauttaa maakaasun varastointivelvoitetta koskeva sääntely kaasumarkkinoitten avautumiseen. Monopoliyhtiö Gasum Oy:n siirto- ja myyntiliiketoiminta on eriytetty, ja siirtoverkko yhtiö Gasgrid Finland Oy vastaa nykyisin kaasun siirrosta Suomessa. Maakaasun tuonti ei ole enää pelkästään Venäjältä kaasuputken kautta tuotavan kaasun varassa, vaan Baltic-

Punkt i protokollet PR 113/2021 rd

connector-kaasuputken kautta kaasua saadaan myös Baltiasta, ja lisäksi nesteytetyn maakaasun tuontiterminaalit ovat Porissa, Torniossa ja Haminassa.

Esityksen mukaan maakaasun varastointivelvoite kohdistettaisiin maakaasulaitoksiin, jotka määriteltäisiin ottaen huomioon maakaasumarkkinalaki. Maakaasulaitoksen vähäinen vuosihankintamäärä ei enää vapauttaisi varastointivelvoitteesta. Maakaasun maahan-tuojien osuus varastointivelvoitteesta siirtyisi maakaasulaitoksille.

Esityksen tavoitteena on myös yhtenäistää teolliseen tuotantoon käytetyn tuontipolttoaineen huomioon ottamista varastointivelvoitteessa. Kivihiilen varastointivelvoitteeseen ei enää laskettaisi mukaan kivihiiltä, joka on käytetty teolliseen tuotantoon. Kivihiilen, öljyn ja maakaasun varastointivelvoitteet koskisivat uusia toimijoita ja toimintansa vakiinnuttaneita samassa laajuudessa.

Lisäksi asetuksenantovaltuudet päivitetäisiin, lakiin lisättäisiin virkavastuuta koskeva säännös sekä otettaisiin käyttöön oikaisuvaatimusmenettely ensi vaiheen muutoksenhakuna.

Arvoisa puhemies! Näiden muutosten tavoite on osaltaan ylläpitää hyvää energiahuoltovarmuutta myös tuontipolttoaineitten osalta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Reijonen.

15.46 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme juuri velvoitevarastointia. Huoltovarmuuden kannalta olisi ensisijaisen tärkeää varmistaa myös energiantuotannon omavaraisuutta. Suomi on kohtuuttoman riippuvainen tuontienergiasta. Toki emme voi laskea paljoa kotimaisen öljyntuotannon tai muun sellaisen varaan, koska sitä ei ole, mutta totta kai myös turve olisi ollut yksi mielenkiintoinen asia.

Meillä on pian käsillä energiakriisi, josta on jo saatu maistiaisia ja hurjina ennusteina jopa 25 prosentin korotuksia sähkölaskuihin. Ymmärtääkö hallitus tavallisen ihmisen elämää enää? Ei pelkkä ilmaston tai muiden maiden ihmisten auttaminen riitä. Tätä menoa meidän on kohta julistettava tavallisen ihmisen hätätila — tavallisen ihmisen hätätila. Ihmiset eivät kohta enää selviydy tavallisesta elämästä, kun energian ja kulkemisen hinta vain näyttää nousevan ja nousevan.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

15.47 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri on täällä paikalla ja ansiokkaasti esittelite tämän hallituksen esityksen, niin ihan mielenkiinnosta kysyn sitä, miten arvioitte tällä hetkellä Suomen tilanteen nimenomaan velvoitevarastoinnin näkökulmasta liittyen polttoaineisiin ja yleensä. Tämä koskee nyt tuontipolttoaineita, mutta niin kuin yleensä ottaen, kun me ollaan nyt nähty, että esimerkiksi tämä pandemia pisti meidät oikeastansa melkein polvillemme, ja sitten kun ajattelee, että voi tulla joitain tällaisia kyberhyökkäyksiä tai jotain muuta, me ollaan hyvin muuttuneessa maailmassa ja mennään kohti enemmän muutoksia. Eli mielenkiinnosta kysyn, — kun tiedän, että olette energia-puolesta vastaava ministeri — koska onhan se totta, että aika usein, jos me puhumme kyberhyökkäyksistä, me puhumme biologisista aseista ja hyvin monista: Entä jos ne sitten meitä koskettavatkin, niin miten esimerkiksi silloin, jos meillä ei ole polttoainetta? Silloin me ollaan todella vaikeuksissa. Miten arvioitte Suomen tilanteen tällä hetkellä, ja jos te saisitte yksin päättää, mitä te tekisitte?

Punkt i protokollet PR 113/2021 rd

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Lintilä, minuutti.

15.48 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten edustaja Risikko sanoi, tässä nimenomaan on kyseessä laki tuontipolttoaineista, ei kotimaisista, ja voin sanoa, että kyllä turpeella on hyvin keskeinen rooli huoltovarmuuden kannalta nyt ja tulevaisuudessa, ja se tulee jatkumaan. Mutta tämä laki koskee siis tuontipolttoaineita. Nämä ovat kaksi täysin eri lakia, eli sen takia en siihen ottanut kantaa.

Tähän edustajan Risikon kysymykseen: Meillä on tällä hetkellä valmisteilla laki huoltovarmuuden osalta näistä varastoista ja niitten korvaushinnasta, ja sitten toisaalta olen antanut meidän energiaosastolle ja Energiavirastolle tehtäväksi tehdä nyt välitön seuranta, mikä on tämän hetken tilanne ja katse sitten talven osalta. Sen lisäksi meillä on tietysti normaali huoltovarmuusvarastojen osainen valmistelu, ja Huoltovarmuusvirastohan kuuluu sitten taas ministeri Haataisen rootelille. [Puhemies koputtaa] Kyllä tämä kokonaisuus on meillä verrattain hyvässä kunnossa, ja kuten sanoin, [Puhemies koputtaa] turpeella tulee olemaan jatkossakin siinä hyvin merkittävä osuus.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

15.50 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Nyt kun ministeri toi esiin tuon turpeen merkityksen nyt ja tulevaisuudessa, että se on erittäin merkittävä, niin pystyttekö konkreettisesti nyt kertomaan, mitä se tarkoittaa? Kun tätä viimevuotista ja muutaman viime vuoden käytyä keskustelua miettii, niin kyllä minusta turvetta ja turvetuottajia on moitittu ja puhuttu, että turpeesta pitää päästä eroon ja ettei se ole uusiutuva luonnonvara, vaikka soistamme on turvekäytössä mielestäni alle prosentin luokkaa. Elikkä kertokaapas nyt ihan siis, mitä tämä tarkoittaa, että te turvaatte sen, että turvetuotantoa saadaan pitää ja sitä voidaan käyttää kuivikkeena. Elikkä kun on tämä vihreiden ajatus, että siitä pitäisi kokonaan päästä eroon, niin miten te pidätte huolta, että näin ei tule olemaan?

Puhemies Anu Vehviläinen: Totean edelleen, että tässä on tuontipolttoaineiden velvoitevarastoinnista kysymys, mutta ministeri Lintilä ystävällisesti varmaan vastaa. — Tässä noin minuutti teille, ministeri.

15.51 Elinkeinoministeri Mika Lintilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan mielelläni: Kyllä turpeella tulee jatkossakin — se on koko ajan sanottu — olla huoltovarmuusnäkökulma. Mitä se käytännössä tarkoittaa, niin tiedätte hyvin, edustaja Meri, että me emme anna julki niitä määriä, mitä huoltovarmuudessa meillä energiaa on. [Petri Hurun välihuuto] Sitä ei anneta kellekään. [Leena Meri: Enhän minä sitä kysynyt!] Jos olette käyneet maanpuolustuskurssin, niin siellä esimerkiksi kerrotaan, että nämä ovat sellaisia asioita, joista ei kerrota. Mutta tähän edustaja Meren kysymykseen: turve tulee olemaan meidän huoltovarmuuden keskeisiä asioita energiapuolella.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet.